

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Cím: *Orczy tanácsnok a lakás-
kérdésről*

Forrás:

Pesti Hírlap.

Bp.

(Hely)

1920. X. 29.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

333.32

Hely

Idő

"1920"

Személy

Helyszám

333.32 1920

Orczy tanácsnok a lakáskérdésről.

Felkerestük a főváros új tanácsának, a középítkezési ügyosztályának új vezetőjét, Orczy Gyulát, aki a hatáskörébe tartozó kérdésekről, kivált pedig a lakáskérdésről és ezzel összefüggő terveiről a következő érdekes kijelentéseket tette:

— „A lakásszükség problémája bennünket különösen érdekel. Mindannyian jól tudjuk, hogy a kérdés megoldása legalább egyelőre majdnem áthidalhatatlan akadályokba ütközik. E kérdést csak két módon lehetne megoldani: vagy a lakosság számának apasztása, vagy a lakások számának növelése útján. A lakosság számának apasztása azonban már csak azért is nehezen vihető keresztül, mert az idemenekülteket és itt letelepülteket, tekintettel arra, hogy megcsönkített hazánk kisebb városainak jó része a fővárossal hasonló bajokkal küzd, — nem tudjuk hová kitelepíteni. De ha volna is hely vidéki városainkban, a bevándoroltak minden kitelepítési intézkedésnek ellene szegülnek.

— A lakások számának szaporítása a bérházakban elhelyezett hivatalok kiköltöztetésével már megindult. A főváros maga is jó példával járt elő, úgy, hogy jelenleg már csak a kórházgazdasági hivatal (Klotild-palota) és a központi tisztihivatal (Szervita-tér) vannak bérházban elhelyezve. Hivatalainkat még jobban összevonni, tömöríteni is lehetne a hivatalbajárás váltakozó rendszerének behozatala által. Ez pedig abból állana, hogy a tisztviselők fele a páros, másik fele a páratlan napokon járna be, egyébként pedig otthon végezné hivatalos ügyeinek feldolgozását. Természetesen ez csak olyan hivataloknál volna behozható, ahol a munkabeosztás, ügyrend, de a tisztviselők intelligenciája és kötelességtudása ezt meg is engedi.

— A lakások számának szaporítása új épít-

kezések útján — legalább egyelőre — jóformán teljesen lehetetlen. Az építkezések megkezdésének több gátló oka van. Egy része ezeknek technikai, más része ipari és pénzügyi. E szempontokból kell tehát a kérdést nézni. A technikai nehézségek okai az építési anyaghiány, a túlméretezett szerkezetek, s a tulszigoru építési szabályrendeletek, stb.

— A téglagyártást fokozottabb széntermelés-sel biztosítani lehetne, de az építőfa szűkebb hazánkban majdnem teljesen hiányzik. S bár a miniszterelnök urnak legutóbbi nyilatkozata, mely szerint a gazdasági kapcsolatunk a szomszédos államokkal legközelebb már fölvehető lesz, — némi megnyugtatósságot szolgáltat, mégis úgy vélem, nagyon sokáig arra leszünk utalva, hogy az eddig használt építési anyagainkat szurrogátumokkal pótoljuk (agyag, salakbeton.) Föltétlenül egyszerűsíteniünk kell építési feltételeinket, hogy a könnyebb építési módok, szerkezetek alkalmazása is lehető legyen.

— A nagy- és kisipar foglalkoztatását arányosítani kell. A nyerstermelést, anyaggyártást pedig — legalább egyelőre — állami felügyelet alá kell venni, a speciálisabb iparcikkek előállítását pedig a szabad versenynek kell átengedni. A kézzel vezetett tömeggyártástól várom a használati cikkek árának csökkenését, a szabad verseny pedig biztosítaná az árak arányosabbá tételét. Segíteniünk kell a kisipart, hogy a tökedús nagyvállalatokkal fölvehesse a versenyt s egy új középiparos-osztályt teremtsünk. Azért pénzrelőlegekkel kell segítségükre lennünk. De nemcsak pénzrelőlegekkel, hanem nyersanyagokkal is, hogy az e téren uralkodó uzsora ellen megvédjük őket.

— Szükséges azonban, hogy azokat a kisiparosokat minden tekintetben abszolút törekvő és megbízható egyéneknek találjuk. Azért a középítési-

bizottsághoz hasonlóan még egy bizottságot, a *közmunkaügyi bizottságot* kell a törvényhatósági bizottság tagjaiból s hivatali funkcionáriusokból összeállítani, amely bizottság érdektelen szakemberekből állana, akik az előttük álló nagy problémákat, a közérdeket tartva csak szem előtt, döntenének a fölött, hogy melyek azok az iparos cégek, amelyeket a fenti támogatásban részesíthet a főváros s egyszersmind a megrendelések, megbízások arányos elosztását végeznék. A magukat megbízhatatlannak viselő cégeket pedig a közszállításokból ki is zárna.

— Egy becsületes ingatlanforgalom megteremtése rendkívül fontos lenne s ezt egy telekértékadó-rendszerrel érhetjük el leginkább. Állami és községi üres telkek ingyen vagy igen jutányos, hosszú lejáratu bérbeadásával, nagy adókedvezményekkel a magánvállalkozási kedvet nagyban emelhetjük s megindíthatjuk. De természetesen ilyen új építkezéseknél a lakbéréket nem lehet és nem szabad a régi alapon megállapítani, hanem a befektetett tőke tisztességes kamatoztatását kell szem előtt tartani és biztosítani az építelőnek a bérbeadás jogát.

— Nem szabad azonban forszírozni sem Budapesten, sem az egész ország területén a minden áron való építkezést oly messzemenőleg, hogy csak földel alá jussanak a hajléktalanok, bármilyen lesz is ez a földel. A lakásnak minden körülmények között egészségesnek kell lennie. Azért az eljövendő nagy építkezések ellenőrzésére, az építésügyi szabályrendeletek végrehajtására a megyei körorvosi intézményhez hasonlóan körmérnöki testület lenne megszervezendő. Ezzel nemcsak a vidéki építkezések egészséges fejlődését, de jelenleg foglalkozás nélkül levő menekült vagy új műszaki ifjaink elhelyezését is biztosíthatnánk.